

השבת של רבינו נחמן מברסלב

כל מה שמתגדל ומתפאר שם הצדיק יותר מתגדל ומתפאר שם השם יתברך ביותר. (קל"מ ב', סו)
טוב להגיד ולשיר נְהַי נְהַי נְהַי מאומן לזכות לכל הישועות

שבת האזינו

... כי שם ה' אקרא הבו גדל ... (לביג)

שירת האזינו כולל כל מה שעבר על ישראל וכל מה שעתידי לעבר עליהם בכלליות ובפרטיות עד הסוף, ואחרי כל אלה סוף כל סוף לא יטש ה' את עמו. כמו שכתוב בסוף כי ידיו ה' עמו כי יראה כי אזלת יד וכו'. וזה ההתחיל בתחילת דבריו כי שם ה' אקרא הבו גדל לאלקינו. היינו שאמר משה לישראל: ממני תראו וכן תעשו. כי דעו כי אנכי כל מה שזכיתי בזה העולם הכל היה על ידי שקראתי תמיד אל ה', בחינת כי שם ה' אקרא. וכמו כן מהרו עשו כמוני והבו גדל לאלקינו; שתקראו גם כן אל ה' יתברך תמיד כמוני שזהו עיקר גדלתי וכבודי; כמו שכתוב: וקראני ביום צרה אחלצך ותכבדני. וכעין שדרשו רבותינו ז"ל על פסוק זה: כי שם ה' אקרא אתם הבו גדל לאלקינו וכו' שתענו אחרי ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד, היינו כני"ל; שכמו שאני קורא לה' יתברך תמיד כמו כן תעשו לעולם ועד.

וזהו בחינת ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד. ששם כבוד מלכותו מברך לעולם ועד, אפילו אחרי כל החטאים והכעסים שמכעיס כל אחד לפניו בכל דור ודור. כי ימין ה' רוממה לעולם וכמו שכתוב ואתה מרום לעולם ה'. וכמו שכתוב שם בהשירה: שחת לו לא. ותרגם אונקלוס לא לה. כי אליו יתברך אין מגיע שום פגם כמו שכתוב: אני ה' לא שנית, ועל כן תמיד יכולו להתקרב אליו, כמו ששמעתי מפי אדוננו מורנו ורבונו ז"ל, שאמר שאפילו בשאול תחתיות יכולין להיות סמוכין אליו יתברך.

וזהו בחינת ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד כני"ל. ועל כן הזהיר להם משה על זה בתחילת השירה. כי זה עיקר כוונתו בהשירה הקדושה הזאת שכוללת הכל, שאמר עליה: וענתה השירה הזאת לפניו לעד כי לא תשכח מפי זרעו, וכל כוונתו שיתחזקו תמיד בה' יתברך ויבטחו ברחמי ויצעקו ויתפללו אליו יתברך תמיד כמו שנהג הוא כל ימי חייו, בחינת כי שם ה' אקרא הבו גדל לאלקינו כני"ל.

וזה שהקדים תחילה והזהיר להם שיאזינו דבריו היטב, כמו שכתוב האזינו השמים וכו' יערף כמטר לקחי תזל

כטל אמרתי וכו', היינו שהזהיר שדבריו יכנסו באזניהם כמו מטר וטל שיורדין טפות מים בארץ ואחר כך צומח מהם צמחים נפלאים כמו כן דבריו יכנסו בלבם כטל וכמטר ויצמחו בלבם ויעשו פרות טובים, כי דברים אלו להתחזק בה' יתברך תמיד צריכין להאזין היטב ולהבין דבר מתוך דבר להבין היטב רמזותיו של הצדיק עד היכן עד היכן צריכין להתחזק לעולם. וכמו שאמר דוד המלך עליו השלום אשכילך ואורך בדרך זו תלך איעצה עליך עיני אל תהיו כסוס כפרד אין הבין וכו' כי מתחילה ספר דוד צרותיו ואמר שמעצם צרותיו הוא מִכרח לשאג כל היום, כמו שכתוב (תהלים לב): כי הרשתי בלו עצמי בשאגתי כל היום כי יומם ולילה תכבד עלי ידך וכו' על זאת יתפלל כל חסיד אליך לעת מצא רק לשטף מים רבים אליו לא יגיעו, אתה סתר לה > <מצר תצרני ירני פלטי' תסובבני סלה, ודרשו רבותינו ז"ל (מדרש שוחר טוב תהלים קמ) אתה רץ לפני ואני אפלט אותך.

נמצא שבאלו הפסוקים מוזכר איך צריכין להתחזק בתפלה ובשאגה לה' יתברך תמיד כדי להנצל משטף מים רבים השוטפים בעולם הזה הרוצים לכלות את האדם חס ושלוש משני העולמות רחמנא לצלן. ועל זה סיים: אשכילך ואורך בדרך זו תלך איעצה עליך עיני שאני מרמז לך בעיני שאל תסתכל על שום דחיה שרצונך לחיות אותך יהיה מי שיהיה, הן המחשבות שבאין עליך בעצמך הן הדחיות הנמשכין מאחריים וכו', על כלם אל תסתכל רק תבין דברי שאני מורה לך הדך ומרמז לך בעיני שתמיד תתחזק בצעקה ושאגה לה' יתברך.

וזהו שאמר משה רבנו: יערף כמטר לקחי תזל וכו'. שדבורים האלה צריכים לצמח ולעשות פרות בלבך כטל וכמטר לקיימם תמיד בכל מה שעובר על האדם כל ימי חייו. ומה הם הדברים? כי שם ה' אקרא הבו גדל לאלקינו, שתקראו תמיד אל ה' יתברך לעולם ועד. (הלכות ערלה – הלכה ד', אות טו)

מכתב

(ספר אבי הנחל א' – מכתב קי"ב)

ב"ה, ערב יום הכפורים תשכ"ח.

לכבוד מחמד עיני ולבי, אשר לגדל גדלת אצילות נשמתו הגבוהה ועליונה מאד זכה לכנס ולטייל בהיכל החכמה והמדע של הנחל נובע שאינו נפסק לעולם, ומגן על ישראל לדור דור לעצמך, ומאיר עלינו ועל כל באי עולם אור הדעת לדעת ולהכיר את ה'. שנה טובה ומתוקה, מבורכת בחיים טובים וארְכִיִם בריאים ורעננים, חיים אמתיים.

בלב שמח ונחת רוח גדול קבלתי את ברכתו הלבבית בצרוף תרומה על סך מאה ל"י מיום כ"ח אלול תשכ"ח. מעמק לבי אביע למעלתך הרם רב תודות וברכות ותשואות חן על חסדך הגדול עלי, ישלם ה' פעלך הטוב ויתן לך ולביתך חיים ושלוש וברכה והצלחה ורפואת הנפש והגוף.

ה' יודע את לבי, שאני משתוקק וכוסף ומתגעגע בכלות הנפש לכתב דברי אמת ממקור חייו רבנו הקדוש ותלמידיו הקדושים זצ"ל, אך לדאבוני תשש כחי ושמם לבי ודעתי מרב צער וכאב שיש לי ממחלתי לא עליך, בפרט עכשיו שגברה עלי ביותר. ה' ירחם עלינו וישלח דברו וירפאנו מהרה בכל זכות הנחל נובע מקור חייו, רבנו הקדוש נְהַי נְהַי נְהַי מאומן, ויצליחך בכל. זכות הצדקה תעמוד לימינך וימורה להושיעך בכל הישועות והצלחות.

המתפלל על שלומי וישועתי בכל יום ובכל עת ובכל שעה.

ישראל דב אודסר

סיפור

(כוכבי אור – אנשי מוהרי"ן, ד')

© וכל זה [הפגישה הראשונה של מוהרני"ת עם האדמו"ר זצ"ל] היה בהשבעה שלפני סליחות (כי אדמו"ר זצ"ל יצא לברסלב בימי אלול הקדושים כמובא בחי מוהרי"ן, עיין שם) וביום ראשון של סליחות התחיל מוהרני"ת ז"ל להכין עצמו לנסע על ראש השנה. כי כבר נתודע לו בהיותו בברסלב מהאזהרה שהזהיר מאד אדמו"ר ז"ל על זה. והלך ושכר לו עגלה, וצוה לבעל העגלה שיסע חוץ לעיר ושם ימתין עליו. והוא הלך לביתו לקח מלבושיו השייכים ליום טוב, ונתעורר רעש גדול בביתו וזוגתו התחילה לבכות ולהתאונן מאד, ואביו מגדל זעמו וחרון אפו לא ידע כלל מה לעשות. והוא הלך בזריזות ונסע לאדמו"ר ז"ל עם עוד איזה אנשים, והיה אצלו בימי ראש השנה הקדושים וגם אחר כך בכל העשרת ימי תשובה.

ובאלו העשרת ימי תשובה נכנס פעם אחת לבדו אצלו ז"ל וספר לפניו את כל לבו. וצוה אז עליו אדמו"ר ז"ל כמה הנהגות (עיין בשיחות הרי"ן באות קפ"ז). ואחר כך יצא עמו מהבית והלך עמו בחוץ אנה ואנה אצל הבית הכנסת הגדול דשם, ודבר עמו הרבה דברים המשיבין את הנפש, והחיה אותו מאד. ובאמצע השיחה לקחו אדמו"ר ז"ל בידיו הקדושות סביב כתפיו וענה ואמר לו בזה הלשון: אין ווייטער סע זייער גיט, אז מע רעט זיך אויס דאס הארץ פאר ה' יתברך, היינו אזוי וויא מע רעט זיך אויס פאר איין אמתין גיטן פרינט [ומעתה, טוב מאד אם אומרים את כל שבלב לפני ה' יתברך, היינו כמו לפני חבר טוב אמתין]. ומיד נכנסו אלו הדבורים בלבבו כאש בוערת ממש, והבין תכף שעל ידי עצה זאת בודאי יהיה נעשה איש כשר כראוי. כי כל מיני מחשבות שייסבב הבעל דבר בדעתו וכל מיני מניעות שימנעהו, כלם יספר לפני השם יתברך ויבקש מאתו רחמים ותחנונים על כל דבר שיעזרו להיות כראוי לאיש הישראלי, ועל ידי אלו הדבורים קרבו להשם יתברך בהתקרבות גדול מאד:

שיחות

(ר' ישראל אודסר, זצ"ל – המשך)

... כשהייתי צעיר, היה לי מלחמה, לשבור תאוות אכילה, בבית שלנו לא היה בשר, אפילו בשבת, היה מאכלים טובים, אבל לא בשר, אני אהבתי מאד בשר, כי לא היה לי, לא אכלתי, אז היה לי תאבון לאכול בשר, ובישיבה נתנו שלושה, ארבעה פעמים בשבוע, בשר טוב, אז היה רצון לאכול בשר, לא אכלתי הבשר, השארתי בקערה, והיה צער, סבלתי מזה הרבה, הגוף הוא רצה, ואני לחמתי והכנעתי אותו ולא אכלתי, אז לא אכלתי בשר, היה שוחטים טובים, ירא השם ומומחים...

...מלחמה קשה מאד, אחר כך רציתי בשר, להיות כמו החיים, אבל היה לי מלחמה קשה, אבל היום, אין לי שום מלחמה. פתק אחד אני יודע בעל פה מדקדוק, "מאד היה קשה לי לרדת אליך להגיד לך כי נהנתי מאד מעבודתך", "תלמידי היקר", "להגיד לך כי נהנתי מאד מעבודתך", זה דבר אחד, ועוד דבר "ועליך אמרתי מיין פייעריל וועט טליען ביז משיח וועט קומען", עניין הזה שרבו הקדוש מודיע לי, שאני אהיה בביאת המשיח, עד ביאת המשיח, "ועליך אמרתי מיין פייעריל וועט טליען ביז משיח וועט קומען", התחלתי לחשוב על זה שרבו הקדוש מודיע לי ומוחק אותי, הוא מודיע לי: "ועליך אמרתי מיין פייעריל וועט טליען ביז משיח וועט קומען", כנראה מזה שאני אחיה עד ביאת המשיח, "ועליך אמרתי... ביז משיח וועט קומען", שמה התאוות בסוף העולם, איזה קשר יש לי? אין לי קשר, לפחות שיהיו ברוגז איתי, אני לא רוצה להכיר אותם, הם ברוגז לגמרי, לא רוצה להכיר אותי, לא רוצה להתקרב אלי...

...אשכנזי, פעם אחת, צער אותי מאד, הוא לקח לי כל הספרים של רבנו ונתן באיזה תיבה, והיה חלון על יד הגג, חלון גבוה מאד, הוא נתן בחלון הזה את התיבה עם הספרים, אני לא ידעתי איפה, אני רק ידעתי שאין לי, ואחר כך השם יתברך ריחם עלי, שהוא הוריד התיבה ונתן לי בחזרה את התיבה עם הספרים, הוא זוכר את זה, אבל לא היה צריך לעשות את זה, כי היה לי צער גדול, אני צריך בכל יום ספרי רבנו, הוא לקח כל הספרים של רבנו ונתן בתיבה ונתן בחלון, היה כיפה גבוה, אי אפשר, קשה להוריד, אבל אני לא ידעתי איפה, עד שהוא בעצמו, הוא הוריד את התיבה עם הספרים ונתן לי...

...רבנו הקדוש הוא עניין נורא, פלא נורא שעוד לא היה כזה בעולם, מיום שנברא העולם... אמונה, אמונה... בכל דיבור ודיבור שלו, הוא מתקן ומחדש ומרפא אותנו...

...ונאמן בתורה ובמצוות ונהיה בנים אצל השם יתברך, זהו התכלית, זהו החיים... חיים, חיים של מין בהמה, יש בהמות שהולכים על ארבע רגלים, ויש בהמות שהולכים על שתי רגלים, בעולם מסתובבים בהמות על שני רגלים ומדברים גם כן... ולהאמין שהשם יתברך שומע כל תפילה, אפילו רצון טוב שיש לנו, השם יתברך יודע הכל ועוזר, ועוזר לנו ורוצה לעזור לנו, רק העיקר מה שאנחנו רחוקים מן אמונה ומן האמת... ואנחנו העם היהודי, אנחנו קיבלנו התורה ואנחנו עם התורה, עם השם, ואנחנו כל חיותנו בתורה והמצוות, זה כל החיות...

עצות ותפילות

(ספר עצות המבוארות – יום הכפורים, א')

יום כפור הוא כלליות כל ימות השנה, כי יום זה מחיה את ימי השנה כלה. ועל ידי קדשת יום הכפורים מתקן הלב, היינו שרצונותיו יהיו רק להשם יתברך. ועל ידי זה מתבטלים כל מיני מחלקת בגשמיות וברוחניות, ונעשה שלום. ועל ידי זה נמשכת שמחה לאדם. (לקוטי מוהר"ן א', סימן כ"א – אות ג')

... וזכני ברחמיך הרבים לקבל יום הכפורים הקדוש בקדשה גדולה ובשמחה רבה וחדוה עצומה. ואזכה לקיים כל החמשה עניים ביום הכפורים בתכלית השלמות כראוי, ולהתפלל כל החמשה תפלות ביום הכפורים ככוונה עצומה ונוראה, ולהתוודות בכל מיני דוויים, ולהתחרט על העבר בחרטה גמורה ולעזוב באמת דרכי הרע ומחשבותי הרעות והמבלבלות, ולקבל עלי בקבלה חזקה ונכונה לבל אשוב עוד לכסלה, ולבל אעשה

עוד הרע בעיניך כאשר עשיתי, ולשוב בתשובה שלמה לפניך באמת בשמחה ביראה ואהבה, ולבכות הרבה מתוך שמחה.

מלא רחמים, זכני לקדשת יום הכפורים האיום והנורא והנשגב מאד, כי הוא יום זה גדול וקדוש ונורא ואיום ואדיר, יום אחד בשנה אשר בחרת בו לעמך, לסלח עוונותיהם ולכפר פשעיהם ביום הנורא הזה. רחם עלינו וזכנו לקבל יום הגדול והנורא הזה כראוי, ולשוב בתשובה שלמה באמת, באופן שתסלח ותמחל ותכפר לנו על כל חטאתינו ועוונותינו ופשענו העצומים והרבים והכבדים יותר מחל הים. ותעזרונו בזכות ועוצם קדשת היום הקדוש הזה, ובזכות התענית הקדוש של יום הנורא הזה, יום צום הכפורים, שנוכה על-ידי-זה להכניע אצלנו כל הרצונות אליך תתברך, להכניע ולשבר ולבטל כל מיני רצונות שלנו כנגד רצונך, עד שלא יהיה לנו שום רצון ולא שום תאוה כנגד רצונך כלל, באופן שנוכה להיות כרצונך תמיד, ולבלי לסור מרצונך ימין ושמאל, ועל-ידי-זה נוכח, שאתה ברחמיך תבטל רצון אחרים מפני רצוננו, ויתבטל מאתנו כל מיני מחלקת שבעולם, הן מחלקת מבני העולם, הן מחלקת שבעצמי, אשר עתה "אין שלום בעצמי מפני חטאתי". וכל מה שאני רוצה לעשות איזה דבר שבקדשה יש לי מניעות רבות ועצומות בלי שיעור, ועיקר הוא מניעות המח והלב. והכל אזכה לבטל על-ידי התענית הקדוש של יום הכפורים הכלול מכל הימים של כל השנה, כמו שכתוב: גלמי ראו עיניך ועל ספרך כלם יכתבו ימים יצרו ולו אחד בהם. ודרשו רבותינו זכרונם לברכה, זה יום הכפורים.

רחם עלינו וזכנו לשוב בתשובה שלמה באמת בכל השנה, ובפרט ביום הכפורים הקדוש, ועזרונו להתענות התענית של יום הכפורים בקדשה נוראה ועצומה ובשמחה וחדוה רבה באמת, באופן שאזכה על-ידי-זה לקדש עצמי מעתה ולעוד איד להתנהג בעניין התענית בכל השנה כלה, ולהיות כרצונך הטוב באמת, למען לא אבזל ולא אכלס ולא אכשל לעולם ועד (לקוטי תפילות א' – מתוך תפילה ק):

איך אפשר להיות מפורסם בברסלב?

ספר לקוטי עצות – כבוד

(א) אין לאדם לקבל שררה ומנהיגות, כי אם כשיש לו אמונה שלמה שאין שלמות אחריו. ואף שהאדם חושב בעצמו שיש לו רחמנות על העולם, ועל כן רוצה בהנהגתו – באמת הוא רודף אחר הכבוד, ותולה רדיפתו ברחמנות, ועל ידי זה יכולין לבוא למינות ואפיקורסות, חס ושלוש... (לקוטי מוהר"ן א', סימן י"ח)

(בא) קשה מאד להיות מפורסם, כי מי שהוא מפורסם צריך לסבל יסורים בשביל רבים... (שם, סימן ע"א)

(בב) צריך להתיירא ולפחד מן הכבוד, כי כבוד הוא סכנה גדולה, סכנת נפשות. על כן כשמגיע איזה כבוד להאדם, צריך ליהרר מאד לקבלו כראוי, לשמו יתברך לבד, כי אם חס ושלוש יפגום בהכבוד חוס השערה ולא יקבלו כראוי, יוכל להחליק בהם ושלוש על ידי זה (שם, סימן קל"א)

(ג) סכנה גדולה להיות מפורסם ולהנהיג העולם. לא מביא כשיאנו ראוי כלל ולובש שלמות שאינו שלו, אלא אפילו עובדי השם, גדולי הדור, יש עליהם סכנות נוראות בהנהגת העולם, כי בהנהגת העולם ולומר תורה ברבים יכולים לעבר ממש "נגב ונאף ורצה" בכל עת ובכל רגע, רחמנא לצלן (לקוטי מוהר"ן ב', סימן י"ח)

(ד) בזמן הזה אין בנמצא שירצה אחד התנשאות לשם שמים כמו בדורות הראשונים.

עליכן עכשיו אסור לרדוף אחר התנשאות, אלא יברח מן הכבוד והתנשאות באמת (שם)

ספר חיי מוהר"ן

... הסידים הרשים איני מבקש עוד. אם יהיו אנשי-שלומו הישנים המקרבים מכבר אנשים כשרים באמת מה טוב. ואם לאו די לעולם אני לבד: (רי"א)

... אמר על אנשי-שלומו שקשה להם שירימו את עצמן להנהיג ברבנות והתנשאות מחמת שהכנסתי בהם אמת הרבה יותר מדי: (תקל"ח)

... וראשות (היינו ראש ומנהיג) אין שייך לי כלל, כי אין מגיע לי שום ראשות בהעולם של עכשיו. וגם מעט הראשות שיש לי באמת אין זה ראשות כלל, אדרבא זהו חובא ואמלולא [שחוק וליצנות] ממש. וגם אותו המעט שיש לי הוא רק נגד הטבע שכפיתי את טבעי לזה, אשר מחמת זה יכול לבוא איזה דבור ממני בתוך העולם... (שמ"ה)

ספר שיהות הר"ן

... ויהיה כמה מפרסמים ומנהיגים של שקר. ואין ספק שלא ימצא או קבוץ כמונו היום שנמצאים כמה בני-אדם שמתקבצים יחד שחפצים באמת לשמע דבר ה' ואף-על-פי שיהיה או איזה כשרים בדור אך יהיו מפורים (קכ"ו)

ספר כוכבי אור

... ר' יצחק יהודה ז"ל מטעפליק קדם התקרבותו לאדמו"ר ז"ל היה מפרסם וכמה אנשים מעירות רבות היו נותנים לו פדיונות ואחר כך כשהכיר אמתתו של אדמו"ר ז"ל, עזב והרחיק מעל עצמו ההנהגת פרסומו, וקבל על עצמו על עבודתו יתברך בתמימות ופשיטות. ולא הסב את פניו גם מכל החרפות והבושות שהיו לו מחמת זה, וישב אל ה' בכל לבו ונפשו, כשאר אנשי אדמו"ר ז"ל: (אנשי מוהר"ן, כז)

שיחות נפלאים מהרב שמואל הורוביץ, זצ"ל

... כיום, אין מפורסם של אמת, וכולם הם מפורסמים של שקר...

שיחות מרבי ישראל אודסר, זצ"ל

... רבי ישראל קרדונר היה מרבה לקרב אנשים לרבנו הקדוש, וכשהיו מגיעים לאומן, היה עושה עצמו כאילו לא מכיר אותם...

... כל הדיבורים הנאמרים בל"מ על מעלת ההתקרבות לצדיק וכו', נאמרו על רבנו שגילה את זה, ואנחנו חברים המקבלים זה מזה...

ספר אבניה ברזל

... כשנסע רבי נחמן מטולטשין, תלמיד רבי נתן, להדפיס את הלקוטי הלכות, במסירות נפש עצומה, ואשתו כתבה לרבי נתן ז"ל, שאם לא יפרנס אותם בלחם ובמים, יגועו מרעב וכו'. וכשבא רבי נחמן מטולטשין עם הלקוטי הלכות לביתו, נהנה רבי נתן מאד, וגם אנשי שלומו. ואמרו אנשי שלומו כעת צריכין אנו לנהוג כבוד בהר' נחמן מטולטשין. ואמר רבי נתן בדרך הלצה: "מה פתאום? קרו אותו ותכו אותו", ואמר כך מפני שלדבר רבנו זצ"ל היו צריכין להיות נקי מן הקנאה והתאוה והכבוד מכל וכל לגמרי. (עיין אבניה ברזל, מתוך סימן ב')

שבת שלום

וְאָמַר זִיתִימָה טוֹימָה